

Muistovirzi Peiboi Pedril

Viesti vieri, Tiedo tuli. Peiboi Pedri, kuollud on.
 Armon vuvvel, Viizikolme, Viijestoista maaliskuul.
 Kaheksankymmenenviijen ijäs, Elontaival loppui kai.
 Vuozie, Viizikymmen necis, Annoid Sinä Karjalal.
 Neece roaje andaa Sinul, Levon, rauhan ijän kai.
 Parembua ei toista ollud karjalazil ystävää.
 Ku olid Sinä, Peiboi Pedri, kieldä, miellä ylendämäs.
 Karjalaised Sinuo muistaa, rugovuksin keändyy kai.
 Kiitosveizun, edeh tuobi, Itše Taivahallizen Jumalan.
 Kirvonnud on käjes kynä. Veli hyvän ystävän,
 Karjalaisen kielen neron. Kirjakielen loadijan.
 Sinun neuvoil, opastuksel. Syndyi monda ystävää.
 Karjalaisen Kodikielen. Ylen korgiel nostaman.
 Kirjotuksil, neuvoil hyvil, annoid kielen rahvahal.
 Lugutaidon saivad hyvän. Kirjutuksen nerot kai.
 Passiboized suured Sinul, ystävädgi andaa kai.
 Muistis pidää, hyväd neuvod, opastukset Sinun vai
 Roadeis hyvis muisto säilyy, kirjoituksien avul kai.
 Enembängi, muistan minä. Peiboi Pedri-ystävää.
 Yksiduumin, käsi, käjes, roaje jatkui meijän vai.
 Peiboi Pedri, Doroizen Pauli, nimimerkid rinnakkain.
 Reädys yhes, Rinda, rinnal, yhtä nuuraa veimmö vai
 Karjalaisen kirjakielen, loajindaksi rahvahal.
 Kieliovin Sinä loajid, minä ilmoil laskin sen.
 Seuran, necen pienen nimis, voimal väjen ystävään.
 Neuvod hyväd, opastukset, ijän kaiken säilyy miul.
 Vuottamatta kuolinviestie, suurda surun sanomaa.
 Saingi nähdü, necen nygöit Oled männyd Manalaan.
 Tulematta eäres sielpäi, neuvuo, opastusta andamaan.
 Siksi viesti kuolemazgi, minud painoi igävän.
 Olen yksi, nenis miehisi, kielen oman ystävä.
 Muisto säilyy, pysyy aina, valoizana ijän kai.
 Karjalazel kodimielel, kirjuttamista jatkan vai.
 Lebää rauhas, Peiboi Pedril Roaje hyvä elää vai.
 Kirjutettu kieli pysyy, muistis aina ijän kai.
 Sinun neuvod, opastukset, rahvas muistaa hyväl vai.
 Karjalaine kodikieli, elää, nouzee korgiembal.
 Annan neuvot Sinun ielleen, kielen karjalaisen ystävil.
 Roavan Itše, senkui jaksan, kielel, mielel omal vai.
 Neuvod hyväd muistan aina, Lebää rauhas ystävö.
 Rahvas, myösgi karjalainen. Muistaa hyvää ystävää.
 Vuosisadoin tagaa andaa, arvon suuren roadeil kai.
 Nimi Sinun, Peiboi Pedri, kuolematoi kirjois on.
 Muisto säilyy. Kiitos Sinul, karjalazien ystävä.
 Omas puoles, sanon nygöi. Kiitos, kiitos ystäväl
 Suurembaa ei suruo ole. Ku on viesti kuulendas.
 Ota vastaan jäähyväized. virren tämän, sanoil kai.
 Jumal prostij, reähkäd Sinul. Kebied, mullad andaagi.
 Roaje Sinun ielleen jatkuu, perindönä ijän kai.
 Muistovirren, sanoil nenil, murhemieldä kannan vain.
 Igävissään, suures surus, sanad nämä kirjutan.
 Peiboi Pedrin muistoa kunnioittaen.

Doroizen Pauli.

Tapahtui omassa piirissämme

Rivimme harvenevat

Tätä osoittaa vakuuttavasti risti monen rakkaan heimolaisemme nimen kohdalla tässäkin lehtemme numerossa. Pääsiäissanoma: »Kristus nousi kuolleista, kuolemallaan kuoleman voitti» lohduttaa kuitenkin omaisia ja ystäviä. Meidän jäljellejääneiden, varsinkin nuorten, on syytä ahertaa entistä enemmän myös heimokunnallisella työsaralla. Karjalan Sivistysseuran piiristä voi jokainen karjalainen löytää itselleen sopivaa toimintaa. Heräävä keväinen luonto auttakoon meitä kaikkia terästymään entistä ehompaan yhteiseen työskentelyyn.

Kauppaneuvos Juhani Tarma †

Kauppaneuvos Juhani T a r m a kuoli Joensuussa viime maaliskuun 3 päivänä. Hän oli syntynyt Vienan Karjalassa Kontohissa toukokuun 8 p:nä 1882. Niinkuin monen muun itäkarjalaisen tie liike-elämään, suuntautui Tarmankin tie Suomeen ja 13-vuotiaana hän aloitti liike-alan toisten palveluksessa. Ensimmäinen oma liike alkoi toimintansa Lieksassa, oli sitten mukana perustamassa Lieksan Kauppa Oy:tä. Pysyvämmäksi ja laajaksi liikepaikaksi muodostui kuitenkin Joensuu, perustaen siellä v. 1925 T:nimi Dobrini & Saharof-nimisen kangasalan tukku- ja vähittäisliikkeen. Kymmenen vuotta myöhemmin hän aloitti suurliikkeeksi kehittyneen Tarma Oy:n. Kauppaneuvoksen arvonimen hän sai v. 1943. Seuraavassa julkaisemme maanviljelijä Pekka K y ö t t i s e n lähettämät muistosanat kauppaneuvos Tarmasta:

Kauppaneuvos *Juhani Tarm*an viimeinen matka Joensuussa muodostui mielistä lähtemättömäksi surujuhaksi.

Kirkko oli koristettu elävin kukin ja alttarin edessä katafalkilla lepäsi vainajan riutunut ruumis. Kirkko oli melkein täysi, kunnioitetun vainajan sukulaisia ja ystäviä täyttämään viimeistä palvelua.

Liturgian päätyttyä seurakunnan esimies rovasti Ryttyläinen piti muotokauniin puheen kosketellen vainajan lapsuutta Karjalassa, vanhemmiltaan saamia uskonnollisia vaikutteita, mitkä häntä ohjasivat ja kannustivat aina elämänsä loppuun asti.

Hänen suurin halunsa oli auttaa aina tarpeessa olevia, katsomatta mihin ryhmään tuettava kuului ja erikoisesti auttaa karjalaisia ja kasvattaa heistä kykeneviä, rehellisiä liikemiehiä ja ihmisiä.

Niinpä hänen viimeinen matkansa muodostui vaikuttavaksi kaipausta ilmentäväksi juhlaksi.

Seppelitten lukua on vaikea arvioida. Niitä oli tuotu melkein kaikkien suurliikkeiden ja Joensuussa toimivien yhteisöjen puolesta, omaisten ohella. Surunvalittelu adresseja oli tuotu sadottain.

Tulkoon tässä vielä mainituksi, että kauppaneuvos Tarma oli mies, joka oli aina valmis auttamaan karja-

laisia ja tukemaan karjalaisten pyrkimyksiä kun vain hänelle asia oikealla tavalla esitettiin.

Tuskin yksikään karjalainen aloitteleva liikemies ei olisi saanut häneltä ensi apua ja jatkuvaa turvaa, jos asiat hoiti rehellisesti. Hän ei ollut ainoastaan sivullinen liikemies, vaan hän oli samalla nuorisomme kasvattaja, joten moni Karjalan mies muistaa häntä kaivaten.

Entinen kauppias David Karjalainen kuoli Vihdissä viime kuun 16 päivänä. Hän oli syntynyt Vienan Karjalassa Jyskjärvellä helmikuun 17 p:nä 1862 ollen siis kuollessaan täyttänyt tuon kunnioitettavan iän, 90 vuotta. Viime vuosisadan lopulla näemme kauppias Karjalaisen huomattavana liikemiehenä Ojakalassa. Erikaisuutena mainitaan kauppias Karjalaisesta, että hän oli parhaimmillaan ollessaan harras hevostamies ja että hän välitti täältä mm. Pietariin hyviä hevosia suuressa määrin.

Kun sitten vienalaiset ryhtyivät vuosisadan alussa työhön heimonsa olojen parantamiseksi, on David Karjalainen mukana perustamassa vienalaisten yhteistä valistusjärjestöä, Wienan Karjalaisten Liittoa Tampereella 3-4 p:nä elokuuta 1906. Siellähän päätettiin myöskin ruveta julkaisemaan liiton omaa äänenkannattajaa »Karjalaisten Pakinoita». Niiden henkilöiden joukossa, jotka silloin antoivat ropansa hankkeen hyväksi, oli David Karjalainen. Niinkään hän levitti tätä karjalaisten omaa äänenkannattajaa menestyksellisesti. Me jälkeensä jääneet Karjalaisen työn jatkajat muistamme uranuurtajien alku- ja raivaustyötä, johon David Karjalainenkin osallistui.

Vainaja saatettiin haudan lepoon Vihdin uudella hautuumaalla viime maaliskuun 26 päivänä.

Rouva A n n i R o i t t o, o.s. Mauro, kuoli Savonlinnassa pitkällisen taudin murtamana viime helmikuun 24 päivänä. Hän oli syntynyt Repolasta kotoisin olevien vanhempien lapsena Lieksassa syyskuun 2 p:nä 1902. Vainajaa jäivät suremaan puoliso ja kaksi poikaa sekä laaja sukukunta.

Vainajan ruumiin siunauksen suoritti Savonlinnassa rovasti Ryttyläinen maaliskuun 6 päivänä suuren saattojoukon läsnäollessa. Kahta päivää myöhemmin laskettiin vainaja Roittojen perhehautaamaan Mäntyharjulla.

Maaliskuun 13 p:nä saapui uusi kuolonviesti, joka kertoi vanhemman polven karjalaisen, seuramme ainajsenen M i k k o K o i v u s e n äkillisestä poismenosta.

Hän oli syntynyt heinäkuun 9 p:nä 1883 Suojärvellä, missä teki ansiokkaan päivätyön, niin kunnallisella, valtiollisella, sivistyksellisellä ja taloudellisella alalla. Hänen toimintansa ja tekojensa sarja on niin pitkä ja liittyy hyvin läheisesti monelta kohdalta koko Karjalan ja Suomen itsenäisyyskysymyksiin, joten emme tämän kirjoituksen puitteissa ryhdy luettelemaan hänen ansiokasta toimintaansa, monilla aloilla, vaan rajoitumme tarkastelemaan hänen suurta työtään, jonka hän nuoruusvuosista lähtien teki rajantakaisen väestön eli Aunuksen heimoin hyväksi.

Jo nuorena poikasena, juuri koulunsa päätettyään, joutui hän vastuunalaissiin toimiin, niissä suurissa

uittourakoissa, joita silloin oli. Kasoorin ominaisuudessa hän kiersi joelta joelle, kylästä kylään ja talosta torppaan. Näissä tehtävissä vuodesta toiseen hän perehtyi Aunuksen luontoon ja ennenkaikkea ihmisiin. Tässä vaiheessa hänelle selvisi, kuinka molemmin puolen rajaa asui samaa heimoa, puhuivat samaa murretta, mutta olosuhteiden pakosta kuuntelivat eri isäntiä.

Michuusikään tultuaan hänen oli jätettävä metsäala ja aloitettava kotitalonsa ja liikkeiden hoito. Rakkaus rajantaakse ei kuitenkaan päässyt sammaloitumaan, sillä avioliitto aunukselaisen kanssa yhdisti hänet jälleen sinne, missä nuoruusvuodet olivat kuluineet. Uusi vaimon kautta tullut suuri suku oppi pian käytännössä tuntemaan hänen suurimerkityksellisen kasvatustyönsä.

Suomen itsenäisyystaistelujen aikana näemme hänet innolla mukana vastuunalaisissa tehtävissä. Raja-Karjalan kohtalon päivinä on hän ensimmäisten joukossa. Hoitaa tärkeitä etappitehtäviä, kuuluu Mannerheimin luona käyviin karj. kys. käsitteleviin lähetystöihin ja uhraa aikaa ja varoja karjalaisten hyväksi.

Puheet ja sanat eivät kansainvälisissä asioissa auta, vaan raja sulkeutuu. Pakolaistulva alkaa. Näemme hänet jälleen karjalaisten parasta tarkoitavana ja innolla toimivana miehenä. Monet sukulaiset, tuttavat ja tuntemattomat saavat apua ja neuvoja. Oman kodin, kauppojen ja maatilan eri tehtäviin sijoittaa hän pakolaisia.

Nuoria hän rupeaa ohjaamaan opintielle. Hänen neuvoin ja taloudellisin avuin lähtee tyttöjä ja poikia kansanopistoihin, maamieskouluihin, pappisseminaariin, oppi- ja kauppakouluihin. Jokaisen lähettämänsä oppilaan askeleita hän jatkuvasti seuraa. Iloitsee menestymisestä ja suree harhapoluille hairahtuneita.

Hän oli hyväsydäminen, periaatteellinen ja tinkimätön kasvattajana. Mies, joka paljon uhraa ja antoi alaisilleen, mutta osasi myös vaatia. Ei koskaan ja eikä keneltäkään hän vaatinut niin paljon kuin vaati itseltään.

Kauppias Koivunen oli siinäkin karjalaisuuden harras ystävä, että hän on ollut pitkän ajan Karjalan Sivistysseuran ainajsenenä.

Kunnia hänen muistolleen!

Viime marraskuun viimeisenä meni Karttullassa Manan majoille Munjärven Pogostalla 4. 11. 1873 syntynyt Pekka Taroinen. Vainajan elämänvaiheet ovat luonteenomaiset sille karjalaispolvelle, joka on saapumassa elämän iltaan. Taroinen syntyi suuren talon ainoana poikana ja edusti juurevaa karjalaista talonpoikaisuutta. Hänen piti jättää 1918 kotinsa, vaimonsa ja kuusi lastaan ja siirtyä evakon poluille. Maamme vapaussodan myllerryksessä hän koki Muurmannin Legionan elämykset, sairasti ankan Espanjan taudin, ja aloitti yhdessä sairaan alaikäisen poikansa kanssa elämän uusissa oloissa. Raskas isku kaiken lisäksi jarkytti yksinäistä miestä, kun Suomessa oleva poikansa hukkuu v. 1928 Suojokeen 22 vuotiaana nuorukaisena. Monet vaiheet hän sai pakolaisuudessa kokea, milloin hän harjoitti metsäkauppaa, milloin hän oli työmiehenä, milloin taas karjanostajana. Suojärvellä hän asui suurimman osan ajastaan, mutta kerkesi olla noin 10 vuotta karjanostajana Kuopion seuduilla.

Taroinen oli uskollinen karjalaisuudelleen, hän oli yksinäinen odottelija. Odotuksen täyttymys oli hänellä lähellä, kun viime sotain vuosina sai kohdata vaimonsa ja osan lapsistaan, mutta siihenkin elämykseen liittyi järkytyksen syvä pettymys. Vaimo astui miinaan ja menetti jalkansa vanhuksena ja lapsensa eivät tunteet isäänsä. Niinpä hiljainen kulkija palasi pakolaisen poluille. Kerkesi käydä evakkona Ruotsissa, mutta palasi Karttulaan yksinäisen mökille, jossa sitten sairastui kuoleman tautiin ja kuoli rauhallisesti tyttärensä käsivarsille ja haudattiin Kuopioon.

Me karjalaiset muistamme Taroinen hyvää kaikille tahtovana, vain omaan apuun turvautuvana, ketään häiritsemättömänä yksinäisenä, jolla oli kallein poissa, joka kaipasi synnyinmaataan, ja joka odotti. Hänen odotuksensa on täyttynyt.

Niilo Kenjakka.

Leskirouva Maria Zerni, syntynyt 1872 Tuuliväärassa, kuoli 25. 2. -53 Karihaarassa. Hautaus toimitettiin Karihaaran hautausmaalla 8. 3. 53. Ruumiinsiunauksen toimitti pastori A. Ortamo.

Kuopiossa kuoli 11. 3. 53 torikauppias Jaakko Kosin-Kosainen. Hän oli syntynyt Munjärven pitäjän Päljärven (Pälärven) kylässä 23. 10. 1886. Oletetaan osaa kotitalonsa askareisiin Jaakko K. v. 1918 siirtyi Suomeen. Vuosina 1919—20 hän otti osaa Aunuksen retkikuntaan ja Muurmannin rintaman taisteluihin seutunsa muitten karjalaisten tapaan. Vuodesta 1920 hän asui aina talvisotaan saakka Suojärvellä ollen töissä Viborg Wood & Co:n lautatarhalla. Hän rakensi Välikylään oman talon. Sotien jälkeen hän muutti Kuopioon myyden torilla oman vaimonsa paistamia lihapiirakoita. Vainaja tunnettiin hyvin uskonnollisena karjalaisena. Hän toimi Kuopion kr.kat. kirkon staarostan apulaisena, kirkon palvelijana (palkattomana) ja kynttilöiden myyjänä. Vainajalta jäi vaimo ja 2 poikaa. Vanhempi näistä peri isän ammatin, nuorempi, teologian ylioppilas Niilo Karjomaa, opiskelee ortodoksisessa korkeakoulussa Parisissa.

Mainittakoon, että Niilo Karjomaa teki viime vuonna pyhiinvaellusmatkan Jerusalemiin ja kirkkokuntamme muillekin pyhille paikoille. Tästä hän on kirjoittanut mielenkiintoisen selostuksen Aamun Koitto-lehdessä. (Pekka J-la).

Kauppias V. V. Alanko kuoli Kolarissa viime kuun 12 päivänä. Hän oli syntynyt Uhtualla helmikuun 16 päivänä 1906.

50 v. täytti 14/4-53 rouva Liisa Ahonen (om. suk. Haurinen) Joutsenossa. Syntyneenä Uhtualla, hän jo nuorena neitosena siirtyi Rovaniemellä asuvien sukulaisten luo, pakoon Itä-Karjalassa vallitsevia sekaisia sotaisia aikoja.

Rovaniemellä ollessa hän palveli useimmissa ravintola-liikkeissä, mm. Kylenin ruokala- ja kahvilaliikkeessä, Torkolan kahvilassa, Romsin matkustajakodin ravintolassa ja viimeksi II lk. »Uusi-Ruokalan» emännöitsijänä. Täällä ollessa hän tutustui myöskin itäkarjalaisyyntyiseen työnjohtaja P. Ahosen ja solmi avio- liiton v. 1929.

Eteväenä talousihmisena ja karjalaisella vieraanvараaisuudelle uskollisena on moni karjalainen ja suomalainen vieras syönyt monet maukkaat piirakat, sultsinat ja kakkarat hänen kotonaan. Parhaimmat onnittelemme 50-vuotiaalle.

Kihlauksensa julkaisivat 4. 4. -53 Arvi Kallervo Jokinen Rajamäeltä ja Mirja Helena Mauranen Helsingistä.

Itä-Karjalainen maailmanmestari

Helmikuussa pidettiin Itävallassa akateemiset hiihdon mestaruuskisat. »Uusi Suomi»-lehden erikoiskirjeenvaihtajan mukaan 18 kilometrin mestaruuden voitti itäkarjalainen Terentjeff, joka edusti Neuvostoliiton fyysillisen kulttuurin oppilaitosta. Mainittakoon, että rata oli hyvin vaikea. Suomalaiset ylioppilaat kärsivät pahoja vastoinkäymisiä. Sitä arvokkaampi on karjalaisen pojan panos.

Eräs neuvottelu

Seuran jäsenoimikunnan aloitteesta pidettiin helmikuussa alustava neuvottelu Helsingissä toimivien Impilahti-, Salmi-, Suistamo- ja Suojärvi-pitäjäseurojen kanssa. Aloite saavutti yksimielisen kannatuksen ja samassa tilaisuudessa sovittiin jatkotoimenpiteistä.

Kyykkäutisia

Ensi kesänä Helsingissä on odotettavissa vilkas kyykkäkausi. Ensimmäiset lyönnit kajahtavat Helatorstaina klo 14.00 toukokuun 14 päivänä. Sen jälkeen tullaan harjoituksia pitämään joka torstai kello 17.00. Koska Seurasaaren on melko hankala yhteys, pyritään löytämään tarkoitukseen sopivampi paikka. Tämä ei tuottane vaikeuksia. Mainittakoon, että helsinkiläiset Impilahti-, Salmi-, Suistamo- ja Suojärvi-seurat ovat luvanneet tukea tätä karjalaista yritystä. Uudet ja vanhat kisan ystävät ovat tervetulleita kisatilaisuuksiin. Syksyllä pidetään kolmannet mestaruuskisat, jossa kiertopalkintona on arvokas, kauppias Seppo Oksialan lahjoittama kunniapuolikka.

Hollannin kiitos

Arkkipiispa Herman on saanut vastaanottaa seuraavan kiitoksen: »Syvällä henkilökohtaisella kunnioituksella Teitä ja Teidän kirkkoa kohtaan vahvistan täten suurella kiitollisuudella vastaanottaneeni Suomen uskolaisenne keskuudessa kerätyn mk 193.052: — suuruisen rahamäärän Alankomaissa tuhotulvan uhreiksi joutuneiden hyväksi. Tämä suurenmoinen lahja on syvästi liikuttanut minua, koska olen tietoinen siitä, kuinka Teidän muutamia vuosia sitten tuhon uhreiksi joutuneista uskolaisistanne, itse on saanut aloittaa uuden elämän. Jumala siunatkoon kaikkia heitä, jotka ovat antaneet avustuksensa tähän lahjaan ja jotka tällä tavoin ovat halunneet osoittaa mieltymyksensä maahani.»

A. J. Th. van der Vlugt

Alankomaiden Suomen lähettiläs